

شاهد چهل مقدس در جهان اسلام هستیم / کجایند حکیمان که مشکل امروز بشر را حل کنند

استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی در هجدهمین بزرگداشت حکیم ملاصدرا تصریح کرد: دین بدون تعقل همین است که امروز می بینید و تعقل بدون دین هم همان است که در تاریخ می بینید ...

استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی در هجدهمین بزرگداشت حکیم ملاصدرا تصریح کرد: دین بدون تعقل همین است که امروز می بینید و تعقل بدون دین هم همان است که در تاریخ می بینید در واقع یَزْکَیْهم در کنار کتاب و حکمت است و من نام این وضعیتی که در جهان اسلام با آن مواجهیم را «چهل مقدس» نامیده‌ام که آن را از «جوردانو برونو» گرفتم. به گزارش خبرنگار مهر، هجدهمین بزرگداشت حکیم ملاصدرا با عنوان «فلسفه و صلح جهانی» صبح امروز پنجشنبه اول خرداد در مجتمع آدینه آغاز شد.

آیت‌الله دکتر سیدمصطفی محقق داماد، استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی طی سخنانی به ارائه مقاله خود به عنوان «حکمت متعالیه و آرامش بشری» پرداخت و گفت: جنگ و خونریزی و آدم‌کشی به معنای عام کلمه، همزاد انسان است و از آغاز پیدایش بشر با توجه به مدارک دینی آدم‌کشی نیز آغاز شد. در کلیه منابع مقدس ما و از همه جالب‌تر در قرآن کریم داستان دو فرزند آدم آمده است که این داستان در صف آسمانی دیگر ادیان هم وجود دارد، با قطع نظر از اینکه این داستان نمادین باشد یا یک واقعیت تاریخی، به هر حال پیام‌های بسیار و متعددی دارد.

وی افزود: اولین پیام این داستان این است که دیگرکشی و عدم تحمل دیگران در نهاد آدمی نهفته است و پیام دیگر این است که این دو، انسان هستند و به قول قرآن هر دو ابنی آدم هستند، اما یکی مظهر خشونت و خونریزی و دیگری سمبل تحمل و خردمندی است. به دنبال آیاتی که جریان هابیل و قابیل را بیان می کند، آیه ای آمده است که نکته عجیبی را مطرح می‌کند که آن برادر خردمند در برابر تهدید و حمله برادر خونریز خود می گوید: «اگر تو دستت را به تجاوز به سوی من دراز کنی، من دستم را برای کشتن تو دراز نمی کنم». استنباط من این است که این برادر خردمند به یک اصل حقوق کیفری قانونی اشاره می کند که امروز دنیای پیشرفته معاصر بر آن صحنه می‌گذارد و آن «دفاع متناسب» است. یعنی اگر کسی به شما حمل کرد باید از خود دفاع کنید، اما این دفاع باید متناسب باشد و تنها برای خاموش کردن ماشین حمله فرد مقابل باید صورت گیرد. نکته سوم این است که این نزاع دینی است و انگیزه دینی در درون خود دارد و این نشان می دهد که این خشونت از آن زمان تاکنون به هر شکلی خود را نشان داده است. حتی به گزارش قرآن در آغاز خلقت، دغدغه ملائکه همین خونریزی بشر بوده است.

استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی ادامه داد: در میان انگیزه های زشتی که باعث جنگ شده است- جز دفاع‌ها- یک انگیزه در زمان ما ظهور کرده که نمی دانم از لحاظ تاریخی نمونه دارد یا خیر و آن خونریزی به نام دین و به نام خدا است که آن را می بینیم و یک گروه ساتور بدست به جان انسان می افتند و به نام دین و با خیال ها و برداشت‌هایی که از دین دارند، مردم را می کشند و وقتی این مساله را بررسی می کنیم، تنها چهل دینی را می‌بینیم. این کشورهایی که اطراف ایران هستند را ببینید چگونه افراد مواد منفجره به خود می بندند و برای خدا به مسجد رفته و نمازگزاران را به خاک و خون می کشند.

آیت‌الله دکتر محقق داماد با اشاره به حوادثی که به نام اسلام در مناطق مختلف صورت می گیرد، به تبیین راه حل رفع این معضلات با توجه به نظر ملاصدرا پرداخت و گفت: ملاصدرا در سه جای آثار خود به این نکته ای که می خواهم بگویم اشاره دارد که این مساله می تواند پاسخگوی معضلات فعلی ما باشد. در قرون قبل، عشق به صلح‌خواهی دغدغه حکما است. اعلامیه حقوق بشر و دیگر مدارک بین المللی کار حکما بوده است حالا کار به این ندارم که آن کار را اجرا کردند یا نه، اما این کار از سوی حکیمان اتفاق افتاد و امروز باید بگوییم که کجایند حکیمان که مشکل امروز بشر را حل کنند، اما ملاصدرا در این باره راه حل ارائه کرده که ممکن است برخی به آن نقد داشته باشند.

این استاد فلسفه تصریح کرد: ملاصدرا می گوید قرآن مجید در چند جا به انسان ها گفته است که دو چیز را در کنار هم به بشر داده است یکی کتاب و دیگری حکمت؛ حکمت در کنار کتاب توأمان به بشر داده شده است. کتاب یعنی مجموعه های وحیانی دینی و حکمت یعنی عقل عملی و تعقل و خردمندی و ملاصدرا اینگونه برداشت می‌کند که این دو مانند دوپال هستند که اگر یکی از آنها برداشته شود، کبوتر به زمین می خورد. دین بدون تعقل همین است که امروز می بینید و تعقل بدون دین هم همان است که در تاریخ می بینید در واقع یَزْکَیْهم در کنار کتاب و حکمت است و من نام این وضعیتی که در جهان اسلام با آن مواجهیم را «چهل مقدس» نامیده‌ام که آن را از «جوردانو برونو» گرفتم.